

Народна банка Србије

Сектор за монетарне и девизне операције

Београд, април 2024. године

Циљеви монетарне политике НБС:

Режим монетарне политике и девизног курса:

Режим монетарне политике – таргетирање инфлације

- Спроводи се од јануара 2009. године
- Циљ - годишња процентуална промена индекса потрошачких цена (3.0% ± 1.5 п.п)

Режим девизног курса – руковођено пливајући

- Спроводи се од јануара 2001. године
- НБС задржава право интервенција у циљу ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара према евр, ради очувања стабилности цена и финансијског система, као и одржавања адекватног нивоа девизних резерви

Организациона структура Сектора за монетарне и девизне операције:

Одељење за операције на отвореном тржишту (ООТ):

- Операције на отвореном тржишту омогућавају трансмисију утицаја референтне стопе (основни инструмент) на новчано тржиште. Спроводе се куповином и продајом хартија од вредности. Циљ операција на отвореном тржишту је регулисање ликвидности банкарског сектора, утицај на кретање краткорочних каматних стопа и давање сигналног става о монетарној политици.

Врсте операција

Главне операције

Аукције репо продаје

Рок доспећа 7 дана

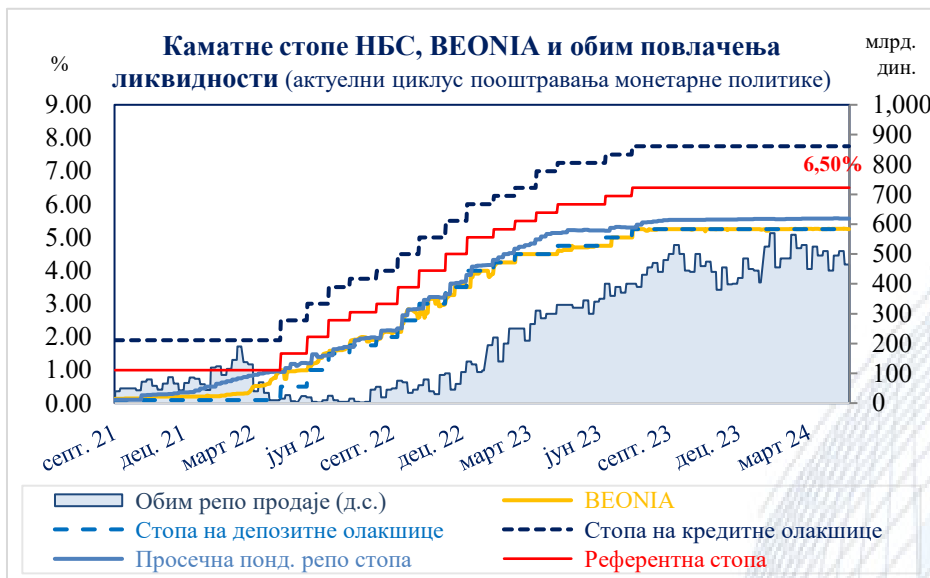
Примењује се референтна стопа (као максимална)

Операције дужих рочности

Како би се на дужи рок обезбедила недостајућа ликвидност банкарског сектора, односно да се по потреби и повуку вишкови ликвидности

Операције финог подешавања

Спроводе се по потреби у случају изненадних поремећаја ликвидности и краткорочних каматних стопа

- Каматна стопа на репо аукцијама (просечна понд. репо стопа) основа је за кретање краткорочних каматних стопа на тржишту новца.
- Утицај репо стопе на тржишне каматне стопе, подржан је коридором каматних стопа НБС.

Анализа кретања на домаћем и међународним финансијским тржиштима

У Одељењу за операције на отвореном тржишту прате се кретања како на домаћем, тако и на међународним финансијским тржиштима. Прате се и анализирају сви сегменти финансијских тржишта – новчана тржишта, тржишта обвезница у локалној валути и еврообвезница, кретања на берзама, али и бројна друга кретања која имају импликације на кретања на домаћем тржишту.

Студенти који обављају праксу у ООТ, имају прилику да:

- Науче на који начин, путем операција на отвореном тржишту, НБС утиче на ликвидност банкарског система и финансијске услове на домаћем тржишту;
- Присуствују аукцијама хартија од вредности;
- Анализирају кретања кључних каматних стопа на новчаном тржишту;
- Прате кретања на свим финансијским тржиштима путем *Bloomberg*-а *Refinitiv*-а и израђују анализе;
- Стекну увид у мере и начин спровођења монетарне политике многих земаља у свету.

Одељење за девизно тржиште (ОДТ):

- У ОДТ се спроводе операције на девизном тржишту :

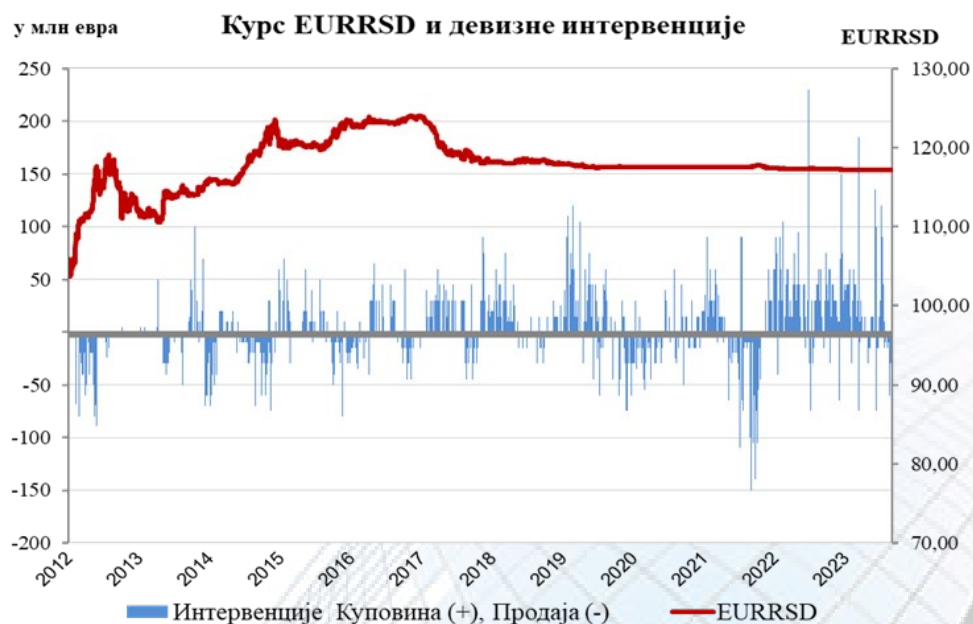
Девизне интервенције

- **Циљ:** ублажавање прекомерних краткорочних осцилација курса динара, ради очувања стабилности цена и финансијског система и одржавања адекватног нивоа девизних резерви.

Своп трансакције

- Циљ: пружање помоћи банкама у управљању ликвидношћу и превазилажењу проблема са недостатком могућности за међусобну трговину (недостатак „лимита“).
- У форми редовних или ванредних **своп аукција и билатералних своп трансакција**.

- ❖ **Руковођено флукутирајући девизни курс** подразумева да се курс формира на основу понуде и тражње за девизама, уз могућност девизних интервенција, при чему се не брани одређени ниво курса нити се утиче на тренд његовог кретања.

- У ОДТ се континуирано прате:

- **домаће девизно тржиште** кроз праћење извештаја банака о факторима понуде и тражње за девизама и комуникацију са тржишним учесницима;
- **кретања у међународном окружењу**, имајући у виду да је наша земља, као мала и отворена економија, изложена кретањима на међународним тржиштима и да одлуке водећих централних банака, геополитичке тензије и други фактори утичу на кретање девизног курса.

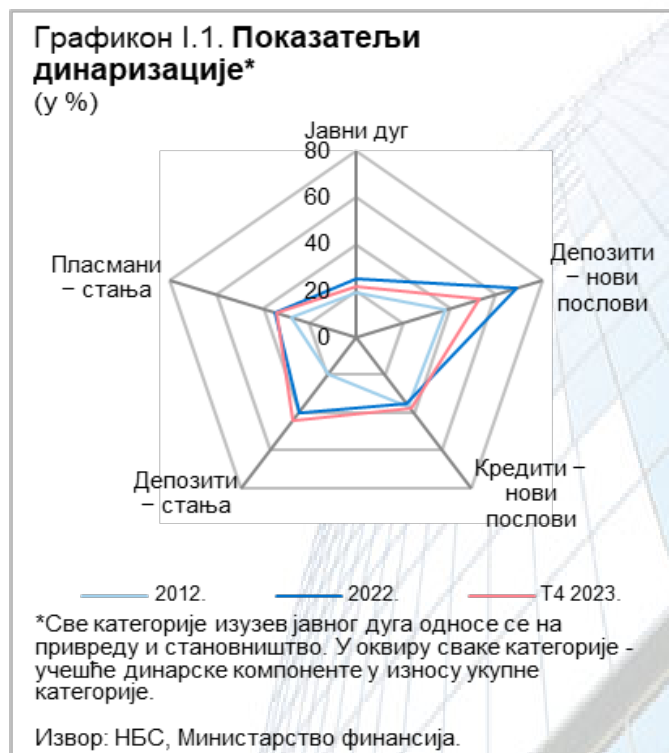
- Такође, прати се кретање девизне штедње; израђују прописи којима се регулише рад домаћег девизног тржишта; обрачунава званични средњи курс динара према евр, израђују курсне листе НБС; израђују бројне анализе и извештаји.

Студенти који обављају праксу у ОДТ, имају прилику да:

- Науче који су то главни фактори који утичу на кретање курса динара, као и како се формира курс динара према евр и другим валутама;
- Припремају низ дневних извештаја и анализа за руководство НБС;
- Прате кретања на међународним финансијским тржиштима и економске трендове, укључујући кретања најважнијих светских валутних парова;
- Користе **Bloomberg** терминал, као и **Refinitiv Eikon** платформу.

Одељење за мере монетарне политике (ОММП):

- У оквиру Одељења за мере монетарне политике спроводе се, прате и извештава о следећим инструментима монетарне политике:
  - **Обавезна резерва** коју банке морају положити на рачуне код НБС. Путем овог помоћног инструмента стерилише се део ликвидности банкарског система;
  - **Сталне преконоћне олакшице НБС (кредитне и депозитне олакшице)** путем којих банке имају могућност свакодневног задуживања, односно депоновања средстава код НБС.
  - **Кредити за хитно обезбеђење ликвидности (функција последњег уточишта за банке)** које НБС може, под одређеним условима, одобрити солвентним, а неликвидним банкама на рок до годину дана.
- У ОММП проверавају се и објављују подаци о **позајмицама на међубанкарском новчаном тржишту, дневним променама појединих позиција у билансима банака, динарској штедњи становништва и показатељима ликвидности банака.**
- Поред наведеног, пратимо, анализирамо и радимо на **динаризацији финансијског система**. Веће коришћење динара у финансијском систему Србије је један од циљева НБС. Динаризација бележи значајан напредак у последњих десет година.

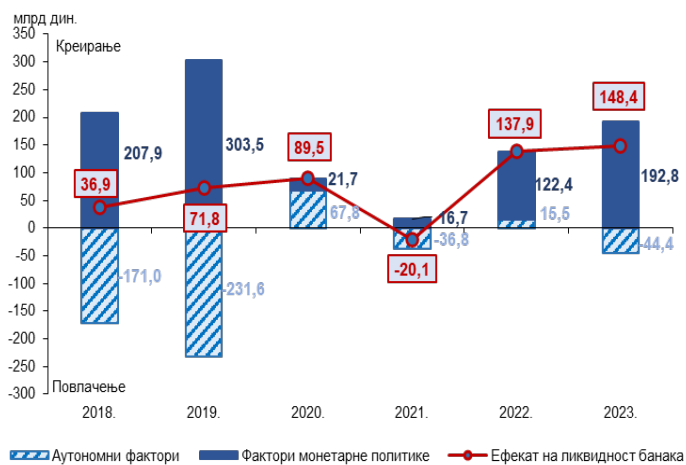

- Модел обавезне резерве (ОР) утврђен је тако да стимулише банке да у већој мери користе динарске односно дугорочне изворе финансирања:
  - **Динарска обавезна резерва** – на депозите рочности до две године банке су дужне да издвоје 7% ОР, док на депозите рочности преко две године стопа ОР износи 2%;
  - **Девизна обавезна резерва** – на депозите рочности до две године банке су дужне да издвоје 23% ОР, док на депозите рочности преко две године стопа ОР износи 16%. Такође, на динарске обавезе индексирани валутном клаузулом стопа ОР износи 100% (за рочности до две и преко две године).

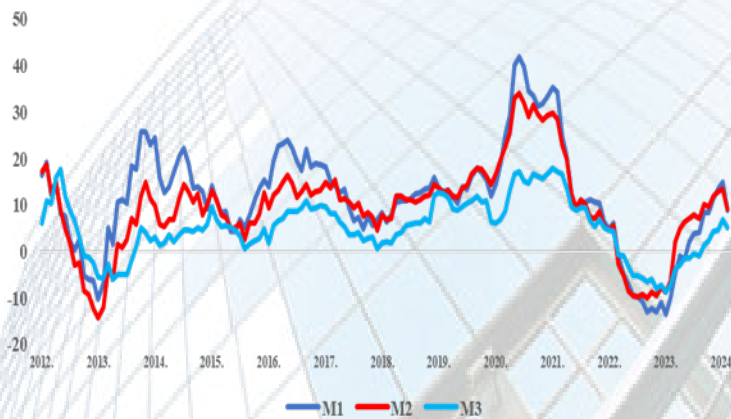
Одељење за анализе и прогнозу ликвидности (ОАПЛ):

- У оквиру ОАПЛ прати се, анализира и пројектује кретање ликвидности банкарског сектора, прате се ефекти инструмената и мера монетарне и девизне политике и израђују различити материјали о кретањима монетарних агрегата за руководство.
- Посебан акценат у ОАПЛ је на анализи **фактора** који утичу на ликвидност банкарског сектора, а то су:
  - **Аутономни фактори** – *нису под директном контролом* централне банке
  - **Фактори монетарне политике** – фактори који су *под контролом* централне банке
- Поред тога, у ОАПЛ-у се кроз израду дневних извештаја и периодичних анализа прате:
  - **активност државе и реализација буџета;**
  - **готов новац у оптицају, динамика и прогноза кретања (користећи ARIMA модел);**
  - **монетарни и кредитни агрегати (примарни новац и новчана маса);**
  - **кретање јавног дуга Републике Србије;**
  - **текућа монетарна кретања (користећи статистичке програме - EViews);**

Фактори креирања/повлачења ликвидности

Кретање монетарних агрегата

Студенти који обављају праксу у ОАПЛ, имају прилику да:

- На дневном и месечном нивоу прате и извештавају о ликвидности банкарског сектора;
- Прате и анализирају утицај активности државе на ликвидност банкарског сектора;
- Припремају дневне и месечне извештаје о монетарним кретањима за руководство НБС;
- Науче више о примени економетријских модела и статистичких програма у прогнози кретања монетарних категорија;
- Учествују у изради анализа о актуелним кретањима и трендовима на тржишту;

Одељење за девизне резерве (ОДР):

- Управљање девизним резервама:
  - у складу са принципима: **сигурности и ликвидности**
  - на основу:
    - Стратегије управљања резервама,
    - Стратешких смерница за управљање девизним резервама НБС и
    - Тактичких смерница за управљање девизним резервама НБС.
- Управљање ризицима и контрола ризика, као и редовно извештавање о успешности управљања девизним резервама и поштовању постављених ограничења (дневно) и изложености ризику портфеља НБС (месечно).
- Активности подршке финансијским трансакцијама у управљању девизним резервама (диспонирање девизним средствима, салдирање и усклађивање стања средстава са страним банкама, као и активности у вези са пласирањем девизних средстава, извештавање о стању, структури и променама девизних резерви).

Подела ОДР на одсеке

Одсек за управљање девизним резервама (Front Office)

Четири портфеља: EUR, USD, GBP и CAD

Валутна структура у складу са структуром спољног дуга

Активно управљање портфељом, Послови на FX тржишту, куповина злата

Одсек за управљање ризицима и контролу ризика (Middle Office)

Управљање ризицима

Контрола ризика

Континуирано праћење тржишних индикатора кредитног ризика

Одсек за оперативну подршку управљању девизним резервама (Back Office)

Група за текућу девизну позицију, девизну ликвидности извештавање

Група за обрачун пласмана девизних резерви

Анализа финансијских тржишта (коришћење платформи Bloomberg i Refinitiv Eikon)

Index	RMI 2Day	Value	Net Chg	%Chg	Δ AVAT	Time	P/E	Est FY1	Est FY2	DvYld	%Ytd	%YtdCur
1) Americas												
11) DOW JONES		31730.30	-103.81	-0.33%	+23.27%	05/12	17.05	16.66	15.09	2.04	-12.68%	-12.68%
12) S&P 500		3930.08	-5.10	-0.13%	+12.01%	05/12	19.67	17.26	15.80	1.59	-17.54%	-17.54%
13) NASDAQ		11370.96	+6.72	+0.06%	+26.68%	05/12	38.05	23.79	14.59	0.87	-27.32%	-27.32%
14) S&P/TSX ...		19699.05	-138.20	-0.70%	+16.49%	05/12	15.29	12.23	11.76	2.94	-7.18%	-9.85%
15) S&P/BMV ...		49309.32	+33.09	+0.07%	+29.50%	05/12	14.01	12.62	11.54	3.04	-7.44%	-5.85%
16) IBOVESPA		105687.64	+1290.74	+1.24%	+5.82%	05/12	5.87	6.47	6.79	9.04	+0.83%	+9.40%
2) EMEA												
21) Euro Stoxx...		3661.06	+47.63	+1.32%	-14.80%	11:02	13.90	11.81	11.22	3.21	-14.83%	-22.14%
22) FTSE 100		7331.84	+98.50	+1.36%	-14.52%	11:02	17.37	10.22	10.04	3.90	-0.71%	-10.42%
23) CAC 40		6289.51	+83.25	+1.34%	-19.02%	11:02	13.71	11.31	11.12	2.69	-12.07%	-19.62%
24) DAX		13907.98	+168.34	+1.23%	+6.14%	11:02	12.91	11.60	10.81	3.18	-12.45%	-19.96%
25) IBEX 35		8283.50	+83.10	+1.01%	-37.13%	11:02	12.39	11.82	10.85	3.75	-4.94%	-13.10%
26) FTSE MIB		23837.47	+271.24	+1.15%	+3.08%	11:02	12.72	9.22	8.55	4.18	-12.83%	-20.32%
27) OMX STKH...		1998.05	+24.57	+1.25%	-20.85%	11:17	14.53	15.26	13.83	4.08	-17.43%	-26.02%
28) SWISS MKT		11607.42	+101.29	+0.88%	-22.59%	11:02	15.73	16.58	14.82	2.84	-9.85%	-17.73%

Одсек за послове јавног дуга:

- У оквиру Одсека за послове јавног дуга вршимо послове фискалног агента, односно администрирање јавног дуга по основу тзв. старе девизне штедње и зајмова за привредни развој.
- Република Србија је за измирење обавеза према девизним штедишима 19.08.2002. године емитовала обвезнице серије А2002-А2016, у еврима у које се конвертује девизна штедња.
- Поред наведеног, у оквиру Одсека за јавни дуг дајемо мишљења на нацрте закона, учествујемо у изради подзаконских прописа у вези са јавним дугом, израђујемо анализе, информације, изјашњења и одговоре по захтевима правних и физичких лица.

Извршена конверзија девизне штедње и исплате обвезница (по серијама у млн евра)

